

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัย เพื่อพัฒนา การเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS INFLUENCING TO LEARNING ACHIEVEMENT IN RESEARCH FOR LEARNING DEVELOPMENT OF GRADUATE DIPLOMA IN TEACHER PROFESSION CURRICULUM

สถิตย์ กุศลสอน^{1*} ชานนท์ เศรษฐแสงศรี² มีศักดิ์ แสงศิลา³ และ ประหยัด ฤชากุล⁴
SATHIT KOONSORN¹, CHANON SETSAENGSRI², MESAK SAENGSI³ AND PRAYED RUECHAKUL⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู และ 2) ตรวจสอบความสอดคล้องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยแบ่งเป็นสองระยะ ระยะที่หนึ่ง การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิระยะที่สองเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย โดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู รวมทั้งสิ้น 327 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์กรประกอบเชิงยืนยัน และการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ประกอบด้วย คุณลักษณะอาจารย์ การจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะของนักศึกษา และสภาพแวดล้อม 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่า χ^2 เท่ากับ 220.18 ค่า df เท่ากับ 117 ค่า P-value เท่ากับ 0.15 ค่า GFI เท่ากับ 0.97 ค่า AGFI เท่ากับ 0.95 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.02 โดยปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ได้ร้อยละ 68.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ; การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ; รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย

^{1,2,3,4} อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College

* Corresponding author. Email : kulsorn@hotmail.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) to create the causal relationship model of influencing factors to learning achievement in research for learning development of the graduate diploma in teacher profession and 2) to examine the congruence with the causal relationship model of influencing factors on learning achievement in research for learning development by developing with the empirical data. The study was conducted in 2 phases. The first phase was the conceptual framework construction by a study of document involved, researches and focus group discussion of specialists. The second phase was the hypothesis examination by using questionnaire with five rating scale at the reliability of 0.96. The research was carried out with 327 student samples of graduate diploma in teacher profession which were obtained by purposive sampling. The statistic used for analyzing basic data and Confirmatory Factor Analysis: CFA and Congruence Analysis between hypothesis model and empirical data was computer program.

The research findings found as follows: 1) to create the causal relationship model of influencing factors learning achievement in research for learning development of the graduate diploma in teacher profession consisted of instructor characteristics, learning management, learner characteristics and learning atmosphere. 2) The results of examining the model developed was congruent with empirical data by considering to $\chi^2 = 220.18$ df value = 117 p-value = 0.15 GFI value = 0.97 AGFI value = 0.95 and RMSEA value = 0.02. It revealed that the factor of learner characteristics had directly influenced significantly to learning achievement in research for learning development in “very much” and followed by instructor characteristics. However, the factor of learning management had indirectly influenced significantly to learning achievement in research for learning development “very much” level. And all variables of model developed could explain a variance of the influencing factors on learning achievement in research for learning development of the graduate diploma in teacher profession curriculum at 68.00 % and the level of significance is at 0.05

Keywords : Learning Achievement ; Research for Learning Development ; A Causal Relationship

บทนำ

วิทยาลัยสันตพล เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้ง อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้รับการอนุมัติจัดตั้ง เพื่อกระจายโอกาสการศึกษา โดยเน้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเป้าหมายหลัก และมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารหลักสูตรให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพได้มาตรฐาน เอื้อประโยชน์ อำนวยความสะดวกทรัพยากรการบริหารและการจัดการทั้งระบบ มุ่งเน้นการกำกับติดตาม ตรวจสอบพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อนักศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2557 ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาตระหนักในศาสตร์ทางวิชาชีพครู มีความรู้ความเข้าใจ ในทฤษฎี แนวคิด สารศาสตร์ทางวิชาชีพครู รวมถึงมีความสามารถจัดการความรู้และประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการสื่อสาร รวมทั้งทักษะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ (จรรยาเกียรติ พงศ์กุลศร, 2559) หลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาบังคับ หมวดวิชาเลือก ตามเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการการอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการ

ปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถมีความชำนาญเพียงพอในการประกอบวิชาชีพ เกิด คุณภาพในการประกอบวิชาชีพครู สามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการ สามารถตอบสนองความต้องการที่กฎหมาย ให้ความสำคัญกับวิชาชีพทางการศึกษาเนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มี ลักษณะเฉพาะต้องใช้ความรู้ทักษะและความเชี่ยวชาญ ในการประกอบอาชีพ

ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรคือการผลิต บัณฑิตวิชาชีพครู ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งตัวชี้วัดสามารถ พิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์การเรียนนัักศึกษา ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ ที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นคุณลักษณะของนักศึกษาที่เกิดจากกระบวนการจัดการ การเรียนรู้ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมประสพการณ์ อันเป็นผลที่ได้จากพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และการ ฝึกอบรม จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยพบว่า ปัจจัย ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การศึกษามีหลายประการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนอาจารย์ สภาพแวดล้อม เจตคติและแรงจูงใจต่อการเรียน สอดคล้องกับ รุจิราพรรณ คงช่วย (2559) ที่วิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์การเรียนนัักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตภาคใต้ ประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้าน สภาพแวดล้อมทางการเรียน ปัจจัยสนับสนุนทางสังคม

วิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นวิชาหนึ่ง ที่กำหนดในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนศึกษาแนวคิด หลักการแนวปฏิบัติในการวิจัย เชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและ สร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้ และ การแก้ปัญหาที่หลากหลาย โดยนัักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทุกขั้นตอน เพื่อให้มีศักยภาพการแข่งขันในสังคมฐานความรู้ มีจิตสำนึกการทำงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มีทักษะแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในทีม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพการ เรียนรู้เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (วิทยาลัยสันตพล, 2560) นอกจากนี้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของรายวิชายังมุ่งพัฒนา นัักศึกษาให้มีทักษะสำคัญในสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อ ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ที่สามารถ ขยายขอบข่ายเชื่อมโยงความรู้แห่งศาสตร์ผสมผสานกับความคิด

สร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เป็นการส่งเสริมนัักศึกษาได้พัฒนา วิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดอย่างสร้างสรรค์ คิด วิเคราะห์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้มีความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล ที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานตรวจสอบได้ พัฒนาสู่การเป็น วัฒนธรรมของสังคมแห่งการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็น ตัวบ่งชี้และเป็นเครื่องวัดความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของ ประสิทธิภาพการวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามเงื่อนไข กระบวนการจัดการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร และการพัฒนา คุณลักษณะของนัักศึกษาตามวัตถุประสงค์รายวิชา โดยมีอาจารย์ ผู้สอนเป็นกลไกในการเชื่อมโยงปัจจัยสนับสนุนการจัดการ การเรียนรู้สู่ความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างกลมกลืนกับศักยภาพ นัักศึกษาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องสุพิชญ์ภิญญา พักโพธิ์เย็น (2559) ได้วิจัยพบว่า ปัจจัย ด้านการจัดการศึกษา ด้านลักษณะส่วนบุคคล ด้านเจตคติและ แรงจูงใจ ด้านสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของนัักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และสอดคล้องการวิจัยของ อุทัยวรรณ สายพัฒนา (2561) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนัักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัย ด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัยที่ผ่านมาแม้ว่าจะมี การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ไว้แล้วจำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ดำเนินการศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาการ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพ ครู ซึ่งผลจากการศึกษารังนี้จะเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับการ บริหารจัดการเรียนรู้ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของรายวิชาในหลักสูตร ให้สามารถดำเนินการต่อเนื่องไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

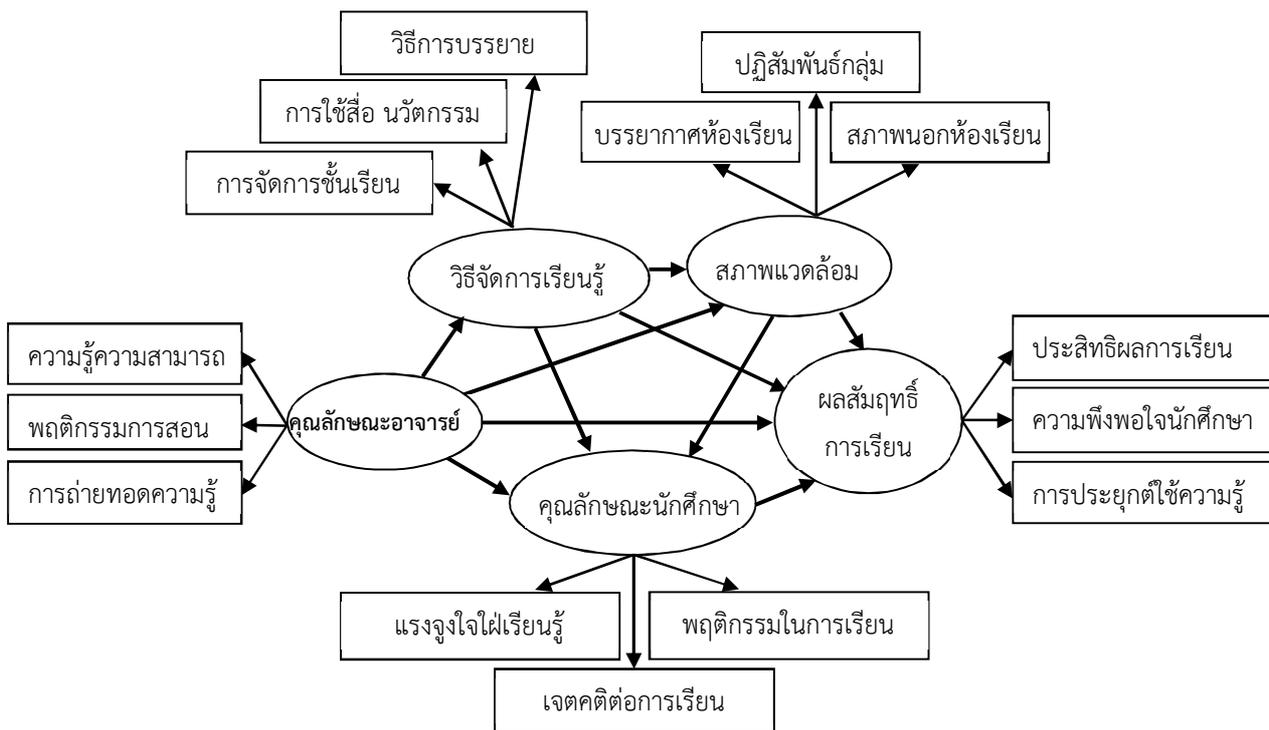
1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กับข้อมูล เชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จะส่งผลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู
2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษา วรรณกรรม ผลงานวิจัยของอาภรณ์ อินตะชัย. (2556), รุจิราพรรณ คงช่วย (2559), สุทธิชัยภักดา พักโพธิ์เย็น (2559), อุทัยวรรณ สายพัฒนะ (2561) มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ด้วยการสังเคราะห์วรรณกรรม เอกสาร งานวิจัย และการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เป็นนักวิชาการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน ที่มีคุณวุฒิระดับรองศาสตราจารย์และปริญญาเอก โดยใช้เครื่องมือวิจัยคือแนวคำถามเพื่อเป็นกรอบการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 2 เป็นการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู รวมทั้งสิ้น 390 คน จำแนกเป็นนักศึกษารุ่น 19 จำนวน 90 คน นักศึกษารุ่น 20 จำนวน 120 คน และนักศึกษารุ่น 21 จำนวน 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดอัตราส่วน 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ในรูปแบบ (ยูทส ไทเวอร์รน์, 2556) การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 15 ตัว เกณฑ์ขั้นต่ำของขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีไม่น้อยกว่า 300 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นนักศึกษารุ่น 19 จำนวน 77 คน นักศึกษารุ่น 20 จำนวน 100 คน และนักศึกษารุ่น 21 จำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้น 327 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อประกอบด้วยคุณลักษณะอาจารย์ การจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะนักศึกษา สภาพแวดล้อม

ตัวแปรผล ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อสามารถวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 องค์ประกอบคือประสิทธิผลการเรียนรู้ ความพึงพอใจของนักศึกษา และการนำความรู้ไปใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์และเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะอาจารย์ วิธีจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะนักศึกษา สภาพแวดล้อม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระยะที่ 2 แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2-5 แบบสอบถาม มาตรฐานส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ ใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) เท่ากับ 0.96 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.42-0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย แบ่งตามระยะการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณ จำนวน 6 คน เป็นนักวิชาการด้านหลักสูตรการสอน และดำเนินการทำวิจัย ในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2561

ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลวิจัยในปีการศึกษา 2561 ดังนี้

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรหลักสูตรระดับปริญญาตรี รวบรวมข้อมูลในวันที่ 21 กันยายน 2561

2. นักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู เก็บข้อมูลวันที่ 8 กันยายน 2561 และ 19 มกราคม 2562

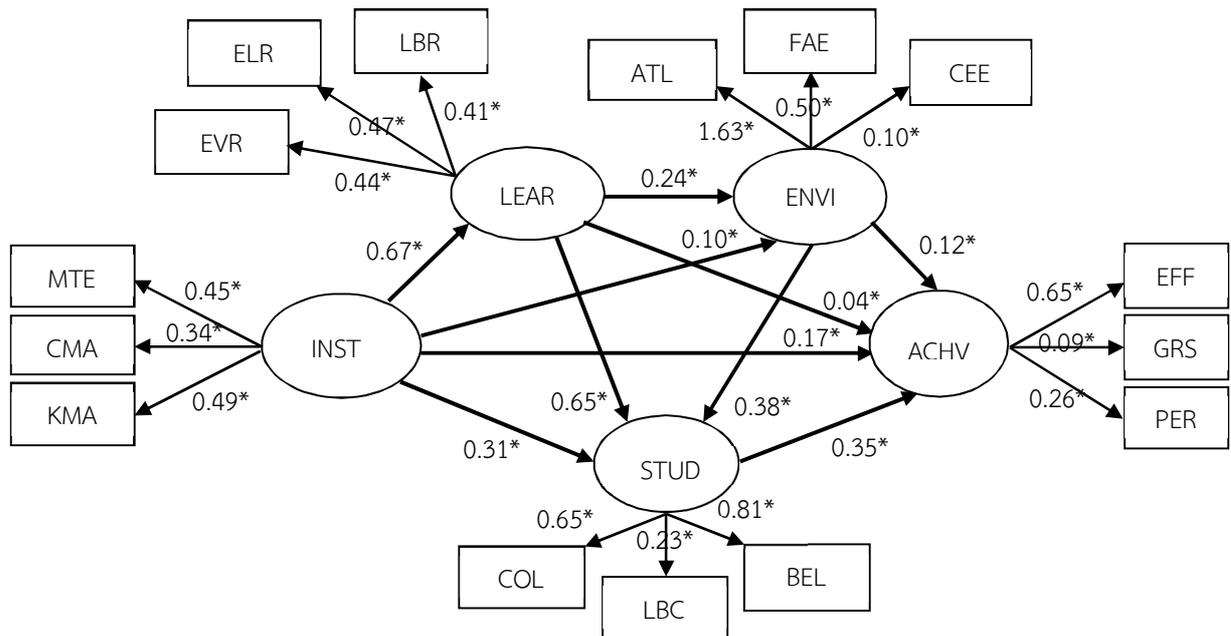
การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญ

ระยะที่ 2 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก คือ คุณลักษณะอาจารย์ ตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปรประกอบด้วย

* $p < .05$

$\chi^2 = 220.18$, $df = 117$, $p\text{-Value} = 0.15$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.95$, $RMSEA = 0.02$, $R^2 = 0.68$

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการวิเคราะห์รูปแบบของปัจจัยอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู พบเส้นอิทธิพล

ของปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรูปแบบปัจจัยโครงสร้าง

1. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ไปยังตัวแปรปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.17

2. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ไปยังตัวแปรปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.67

3. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ไปยังตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.10

4. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ ไปยังตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.31

5. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ไปยังตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.04

6. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ไปยังตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.24

7. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยการจัดการจัดการเรียนรู้ไปยังตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.65

8. เส้นอิทธิพลที่ออกจากตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ไปยังตัวแปรปัจจัยตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.12

9. เส้นอิทธิพลที่ออกจากตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมไปตัวแปรปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.38

10. เส้นอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะนักศึกษา ไปยังตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.35

สรุป ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวม(TE)อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และค่าสถิติที่สำคัญของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ ดังตารางที่ 1

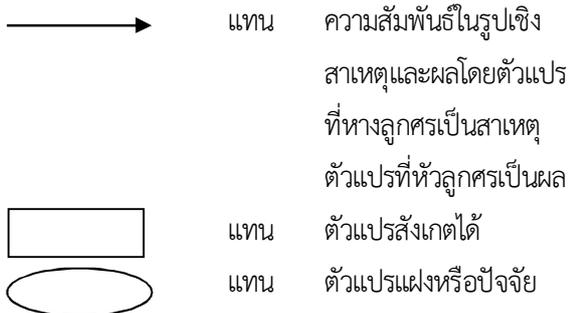
ตัวแปรสาเหตุ	ประเภทอิทธิพล	ตัวแปรผล			
		ACHV	LEARI	ENVI	STUD
INST	DE	0.17* (0.18)	0.67* (0.33)	0.10 (0.14)	0.31* (0.18)
	IE	0.23* (0.54)	-	0.09* (0.17)	0.41* (0.33)
	TE	0.40* (0.42)	0.67* (0.33)	0.19* (0.22)	0.72* (0.28)
LEAR	DE	0.04 (0.11)	-	0.24* (0.39)	0.65* (0.24)
	IE	0.32* (0.21)	-	-	0.41* (0.17)
	TE	0.36* (0.39)	-	0.24* (0.39)	1.06* (0.44)
ENVI	DE	0.12* (0.24)	-	-	0.38* (0.24)
	IE	0.07* (0.39)	-	-	0.09* (0.17)
	TE	0.19* (0.34)	-	-	0.74* (0.24)
STUD	DE	0.35* (0.34)	-	-	-
	IE	-	-	-	-
	TE	0.35* (0.34)	-	-	-

*p <.05

ตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบ

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ผลการวิเคราะห์	ความหมาย
(χ^2/df)	น้อยกว่า 2.00	1.24	ผ่านเกณฑ์
p - Value	มากกว่า 0.05	0.15	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
CN	≥ 200	90.93	ผ่านเกณฑ์
Largest Standardized Residual	± 2	1.20	ผ่านเกณฑ์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอรูปแบบ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

- ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variable) ได้แก่
INST แทน คุณลักษณะอาจารย์
- ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variable) ได้แก่
LEAR แทน การจัดการเรียนรู้
STUD แทน คุณลักษณะนักศึกษา
ENVI แทน สภาพแวดล้อม
ACHV แทน ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้
- ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable) ได้แก่
MTE แทน ความรู้ความสามารถ
CMA แทน พฤติกรรมการสอน
KMA แทน วิธีการถ่ายทอดความรู้
LBR แทน วิธีการบรรยาย
ELR แทน การบูรณาการสื่อนวัตกรรม

- EVR แทน การจัดการชั้นเรียน
- ATL แทน บรรยากาศห้องเรียน
- FAE แทน ปฏิสัมพันธ์บวก
- CEE แทน สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน
- COL แทน แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้
- LBC แทน เจตคติต่อการเรียน
- BEL แทน พฤติกรรมในการเรียน
- ATL แทน สภาพแวดล้อมห้องเรียน
- EFF แทน ประสิทธิภาพการเรียนรู้
- GRS แทน ความพึงพอใจนักศึกษา
- PER แทน การประยุกต์ใช้ความรู้

การตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยสันตพล (ACHV) สรุปดังนี้

คุณลักษณะอาจารย์ (INST) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ACHV) เท่ากับ 0.17 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการจัดการเรียนรู้ (LEAR) คุณลักษณะนักศึกษา (STUD) และสภาพแวดล้อม (ENVI) โดยมีอิทธิพลรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (ACHV) เท่ากับ 0.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การจัดการเรียนรู้ (LEAR) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ACHV) เท่ากับ 0.04 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านสภาพแวดล้อม (ENVI) คุณลักษณะนักศึกษา (STUD) และมีอิทธิพลรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (ACHV) เท่ากับ 0.36 อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ 0.05

สภาพแวดล้อม (ENVI) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เท่ากับ 0.12 มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณลักษณะนักศึกษา (STUD) เท่ากับ 0.19 อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ 0.05

คุณลักษณะนักศึกษา (STUD) มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เท่ากับ 0.35 อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ 0.05

ตัวแปรทั้งหมดในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างน้อย 68 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างน้อยที่สุด สาขาวิชาชีวเคมี ประกอบด้วย คุณลักษณะอาจารย์ การจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะนักศึกษา และสภาพแวดล้อม ปัจจัยทุกด้านมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างน้อยที่สุด สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 คุณลักษณะอาจารย์มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก อาจารย์ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ทักษะประสบการณ์ มีการบูรณาการสาระหลักสูตร ด้วยการใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม จัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะประสบการณ์ สามารถประยุกต์ใช้กับงานได้เหมาะสม สอดคล้องการวิจัยสุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2559) พบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้สอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

1.2 การจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก อาจารย์ผู้สอนสนับสนุนนักศึกษาประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการเรียนรวมทั้งจัดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย วิทยาลัยสันตพลมีนโยบายด้านคุณภาพอาจารย์ผู้สอน มีการควบคุมคุณภาพด้านอาจารย์ผู้สอน มีการควบคุมคุณภาพด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการประเมินหลักสูตรและการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา สอดคล้องการวิจัยของอุทัยวรรณ สายพัฒนา (2561) พบว่าปัจจัยด้านการเรียนการสอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีวเคมี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

1.3 คุณลักษณะนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิทยาลัยสันตพล ได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนและการสนับสนุนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้นักศึกษามีเจตคติสามารถสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้วยการนำสมรรถนะด้านสติปัญญาและทักษะด้านร่างกายของตนไปใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนในทางบวกที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อตนเองและวิทยาลัย สอดคล้องกับรุจิราพรรณ คงช่วย (2559) ที่ได้วิจัยเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคใต้ พบว่าปัจจัยด้านผู้เรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

1.4 สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การสนับสนุนและสภาพแวดล้อมของสถาบันที่เอื้อต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและบรรยากาศนอกห้องเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีแหล่งเรียนรู้และมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ มีความเป็นกันเองไว้วางใจส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกัน เป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษามุ่งความสำเร็จ อันเนื่องมาจากประสิทธิผลของกระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้อย่างน้อยที่สุด สาขาวิชาชีวเคมี วิทยาลัยสันตพล ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 220.18$, $df = 177$, $P\text{-value} = 0.15$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.95$, $CFA = 1.00$, $RMSEA = 0.02$ ปัจจัยด้านคุณลักษณะอาจารย์ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษา มีอิทธิพล

ทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทุกปัจจัยสามารถร่วมกัน
ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง
ได้ร้อยละ 68 แสดงว่าตัวแปรทุกปัจจัยสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์
การเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบปัจจัยที่พัฒนาขึ้นได้จากการ
สังเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยของนักวิชาการ รวมทั้ง
สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้เกิดความตรงเชิงเนื้อหาและความ
ตรงเชิงโครงสร้าง จึงส่งผลให้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสอดคล้อง
ข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องการวิจัยจุริราพรณ คงช่วย (2559)
พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยด้าน
ผู้เรียน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยสนับสนุนทางสังคม
และสอดคล้องการวิจัยอุทัยวรรณ สายพัฒนา (2561) พบว่า
ปัจจัยด้านการเรียนการสอน และปัจจัยด้านนักศึกษาส่งผลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีวพฤษ

สรุป การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบใหม่คือ ปัจจัยที่ส่งผล
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง
หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีวพฤษ ประกอบด้วย
คุณลักษณะของอาจารย์ การจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม และ
คุณลักษณะนักศึกษา ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่
ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่าง
เรียนรู้อย่างข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่ามีผลสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการจัดบรรยากาศชุมชนเรียนรู้ในห้องเรียน
ด้วยการส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ในการสืบเสาะหา
ความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการ
พัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง
2. ควรนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่
ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียน ไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ในรายวิชาอื่นในหลักสูตรเดียวกัน เพื่อให้การจัด
การศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา
หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีวพฤษทั้งหมด จึงควร
มีการศึกษากับนักศึกษากลุ่มอื่นด้วย เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาที่
เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละกลุ่ม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนใน
รายวิชาอื่นในหลักสูตรเดียวกันด้วย เพื่อยกระดับมาตรฐานการ
จัดการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] จรุงเกียรติ พงศ์กุลสร. (2559). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. กาลสินธุ์ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์.
- [2] ชานนท์ เศรษฐแสงศรี. (2562). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 มกราคม – มิถุนายน 2562. หน้า 143-156. วิทยาลัยสันตพล
อุดรธานี.
- [3] บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- [4] ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] จุริราพรณ คงช่วย. (2559). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะครุ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคใต้. รายงานการวิจัย. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

- [6] สุพิชญ์กฤตา พักโพธิ์เย็น. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสาหลักสุตรและการ
ลอน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [7] อารณ อินตะชัย. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์.
รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพเชียงใหม่.
- [8] อุทัยวรรณ สายพัฒนา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา
วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพฯ. วารสารมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพฯ. 1 (1), 141-146.